

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'קמה

ערב שבת קודש
פרשת קורח
כ"ה בסיוון התשע"ו
שנת ה'קהל

יוצא לאור עליידי
צעירי אגודת חב"ד באה"ק

הצדדים לאורך כל הדרך מהכניסה למקום
הקברים ועד האוהל.

לפני הדלקת נרות שבת⁴⁰, מדליקים (בכל בית)
נר שידלק כל המעט-לעת. אם אפשר בקל - נר
של שעווה⁴¹.

(40) ע"פ ס' המנהגים עמ' 79. גם אם דולק יותר, אין מכבין אותו
(וכן בכל נר יארצייט).

(41) "ראשית-יבות: הקיצו ורננו שוכני עפר" (ממכתב הרבי
לקראת י' שבט תשי"א). למעשה, נר של שעוות-דבורים טהורה
אינו דולק יפה (מוציא הרבה גאזים וכבה מהרה, מלבד באבוקת-
הבדלה הפתוחה לאוויר), ונרות ה'שעווה' המצויים בשוק מעורבים
בהרבה 'סטיארין'. ולכאורה די שיהיה הרוב שעווה לקיום המנהג
כראוי.

הרבי ציווה לבנות מחיצה בת עשרה טפחים
סביב ציון כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע.

לא הרשה לבנות גג מעל הציון, וגם הורה
לכוהנים שלא ישלחו יד על הציון, וגם שלא יניחו
בעצמם שם את הפ"נ.

בכל פעם שהולכים ל'אוהל' נהג הרבי לעורר,
שעל הכוהנים להיזהר מאוד בכניסתם וביציאתם,
שלא יעברו בתוך ארבע אמות של קבר³⁹. בשנים
האחרונות בנו מחיצה של עשרה טפחים משני

(39) 'מי בראשית' עמ' 235. ושם מצינים למכתב, שנדפס באג"ק
ח"ג עמ' שמב: "היה לי קורת רוח מזה שניהל כוהנים חסידים אל
הציון [ובהערת המו"ל: בעשותם מחיצה בין הכהנים ובין הקברים],
אשר עליידי שויכה את האחרים ודאי שגדול זכותו".

הפצת היהדות: ספר חובה לשליח ולכל יהודי

החובה לקרב יהודים לתורה ואיך לעשות זאת -
לאור תורתו והדרכתיו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש

הספר מציג את גישתו הייחודית של הרבי לנושא זה,
מפרט את שפע הברכות המובטחות לעוסקים בכך,
ומביא שלל הוראות באשר לכל ההיבטים
בפעולת קירוב הלבבות

ליקוט: הרב אברהם שמואל בוקיעט • עריכה: מנחם ברוד •
הוצאת צאגו"ח • 368 עמודים

הפצה: קה"ת, חישי. להשיג בחנויות הספרים ובטל' 1700-704120

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ה בסיוון ה'תשע"ו - ב' בתמוז ה'תשע"ו

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ה בסיוון	הלי' טומאת אוכלין פרק ז-ט.	הלי' שגגות פרק ט.	מ"ע צח.
ש"ק	כ"ו בסיוון	פרק י-יב.	פרק י.	מ"ע צח.
א'	כ"ז בסיוון	פרק יג-טו.	פרק יא.	מ"ע צח.
ב'	כ"ח בסיוון	פרק טז. הלי' כלים.. בפרקים אלו.	פרק יב.	מ"ע צח.
ג'	כ"ט בסיוון	פרק ג-ה.	פרק יג.	מ"ע קז.
ד'	ל' בסיוון	פרק ו-ח.	פרק יד.	מ"ע קח.
ה'	א' בתמוז	פרק ט-יא.	פרק טו.	מ"ע קא.
ו'	ב' בתמוז	פרק יב-יד.	הלי' מחוסרי כפרה.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע צט.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן וזריחה	זמן ק"ש	סוף חצות והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	120 ד'	72 ד' לפני הזריחה						
ו', כ"ה בסיוון	3.01	4.11	4.38	9.09	12.45	1.20	7.50.7	8.18
ש"ק, כ"ו בסיוון	3.02	4.12	4.39	9.10	12.45	1.20	7.50.7	8.18
א', כ"ז בסיוון	3.03	4.12	4.39	9.10	12.45	1.20	7.50.6	8.18
ב', כ"ח בסיוון	3.03	4.13	4.40	9.10	12.45	1.21	7.50.5	8.18
ג', כ"ט בסיוון	3.04	4.13	4.40	9.11	12.45	1.21	7.50.4	8.18
ד', ל' בסיוון	3.05	4.14	4.41	9.11	12.45	1.21	7.50.2	8.18
ה', א' בתמוז	3.06	4.14	4.42	9.11	12.46	1.21	7.50.0	8.18
ו', ב' בתמוז	3.07	4.15	4.42	9.12	12.46	1.21	7.49.9	8.17

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
קרח	7:13	8:31	7:29	8:34	7:22	8:35	7:29	8:32
חוקת	7:12	8:30	7:28	8:32	7:21	8:34	7:29	8:31

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו • יו"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונב
 עורך אחראי: לוי שייקביץ • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף יצחק אולידורט
 מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000
 טל' 03-3731777, פקס: 03-9606169, ISSN 0793-7474
 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

ההליכה על ציון ואוהל²⁸ - נוהגים שאין אוכלים, אבל שותים²⁹.

מהנהגות הרבי ב'אוהל'³⁰:

נסע לאוהל בנעלי בד (דיום הכיפורים ותשעה באב).

לפני שנכנס לאוהל, הקיש (שתי דפיקות בכל דלת) על שתי הדלתות, הדלת השנייה מהכניסה, והדלת שבחדר האוהל [חדר הפ"נים, שאינו קיים כיום] - כנוטל רשות הכניסה³¹.

מיד כשנכנס התחיל באמירת ה'מענה לשון'. כשהגיע ל'הריני מדליק הלאמפ'³², הדליק נר.

אחרי הדלקת הנר המשיך ב'מענה לשון', עד לפני מזמור "לדוד אליך", ששם נכתב לקרוא את הפ"נ, ואחרי-כן התחיל לקרוא את הפ"נים וכו'. פתקים בודדים (בעיקר מאלה שבהם היה כתוב על העדרו של משהו. רק אחדים מאלה החזיר להיכלו) קרע והניח על הציון הק', והורה לשורפם על אתר, ורובם ככולם הכניס בחזרה לשקית. את הקרעים היו שומרים ושורפים בערב-פסח. לאחר תשל"ח חלו שינויים בעניין זה.

אם נשאר נייר חלק מסביב לכתב הפ"נ, היה קורעו ומפרידו מהפ"נ, ורק אחרי-כך הניח את הפ"נ באוהל.

לאחר סיום קריאת הפ"נים המשיך באמירת 'מענה לשון' עד מזמור קיט, ודילג עד ה'יהי רצון' שמתחיל תיכף אחרי ה'זוהר' שם, וסיים עד אחרי 'אנא בכוח'.

לפני צאתו הקיף (פעם אחת) את האוהל³³.

28) הכוונה גם לכל קבר, כמובא בגיליון תתצ"ד מאג"ק ח"ט עמ' שא - שערי הל' ומנהג יו"ד ר"ס קמט.

29) ספר-המנהגים עמ' 96. אג"ק אדמו"ר מהר"י צ"ח ח"ו עמ' רפב. והכוונה שמקפידים לשתות (ולא רק שאין נמנעים מכך. וכבר העירו מלקוטי דיבורים עמ' 1354).

30) נמסרו ע"י חברי המזכירות: הרה"ח ר' יהודה של קרינסקי (שהסיע את הרבי לאוהל ברוב הפעמים מאז תשח"י), והרה"ח ר' בנימין קליין ע"ה (שהסיע את הרבי לפעמים) מתוך 'כפר חב"ד', גיליון 648 עמ' 16. הוספות ותיקונים מתוך 'מנהגי מלך' עמ' 35, בשילוב הערותיו של הרה"ח ר"ל של גרונר (שליווה את הרבי לאוהל בתמידות משנת תש"י, ומאז ואילך בכל ערב ר"ה, ובאקראי בפעמים מסוימות) מתוך 'התקשרות' גיליון שיג עמ' 18. בכמה מן ההנהגות אולי יש גם משום הוראה לרבים.

31) הטעם, מפי זקני אג"ש, כדי להמשיך את הרבי" אל הנכנס.

32) עמ' 4.

33) ראה בעניין הקפת הקברים במגן אברהם, באר-היטב וכו'.

לפני צאתו עזר, נכנס שוב לחדרו שבתוך האוהל (החדר הקטן שבו עומד וקורא את הפ"נים), והמשיך לומר 'מענה לשון' עד ה'יהי רצון' האחרון. אחרי-כן יצא - לא מאותו פתח שדרכו נכנס, אלא מהפתח הפנימי. כן היה נוהג תמיד שלא לצאת דרך פתח הכניסה³⁴.

עד שנת תשכ"ה, לפני כניסתו לרכב עמד בפתח היציאה החוצה, ואמר את ה'יהי רצון' שבסוף ה'מענה לשון'.

עד שנת תשכ"ה, לפני כניסתו לרכב, ניגש לציון הרבנית שטערנא-שרה ע"ה. משנת תשכ"ה, כשיצא מן האוהל, הלך לפני-כן לציון אימו הרבנית חנה ע"ה. משנת תשל"א הביט גם על ציון הרבנית נחמה-דינה ע"ה, ומאז תשמ"ח גם על ציון הרבנית חיה-מושקא ע"ה. כל זה - לדקות ספורות³⁵.

לפני הכניסה למכונית תלש עשבים ג' פעמים, וזרקם לאחוריו³⁶.

מעולם לא ראינו את הרבי מניח אבן על הציון, או על קברים אחרים³⁷.

בנסיעתו חזרה המשיך באמירת ה'מענה לשון', עד גמירא. אם היה פנאי, היה אומר את ה'קרבנות' שלפני תפילת מנחה. בשנת האבל תשמ"ח-ט אמר גם את פרקי המשניות של אבל (פכ"ד דכלים ופ"ז דמקוואות). אחרי כ"ב בשבט תשמ"ט, אם נותר פנאי, היה לומד גם את שיעור הרמב"ם היומי.

* במידת האפשר יש להשתדל לקרוא את הפ"נ 'בין שני הציוני קודש, אצל מקום רגליהם הקדושים'³⁸. הנחיות לכוהנים:

החיים סו"ס תקפא.

34) ראה גשר-החיים ח"א עמ' קלא שיש נוהגין בהלוויה לחזור בדרך אחרת אם אפשר, עי"ש.

35) בשנים האחרונות, עמד הרבי במרחק-מה מן הקברים של הרבניות.

36) ראה טושו"ע יו"ד סי' שעו ס"ד, ואו"ח סו"ס תקמ"ו, ונו"כ. אולם שם איתא שעושים זאת אחר הקבורה.

37) ודלא כנהוג. מקור המנהג בדרשות מהר"ש [רבנו שלום מנוישטט, רבו של מהר"ל, אבי מנהגי אשכנז] הובא בא"ר סי' רכד ס"ק ז, בשע"ת שם ועוד, וטעמו שם "משום כבוד המת, להראותו שהיה על קברו".

38) כך סיפר כ"ק אדמו"ר מהר"י צ"ח נ"ע ברשימתו על מנהג אביו כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע באוהל הצמח-צדק והמהר"ש בלובאוויטש.

לתת לקב"ה את הטוב והמובחר

תיקון מחלוקת קורח על-ידי מתנות כהונה – להקדיש לה' את המובחר מכל דבר • מיד לאחר הקימה בבוקר יש להתפלל וללמוד, ורק לאחר מכן להתעסק בענייני רשות, אך מעט הזמן בכמות צריך להיות העיקר והקובע • המענה לטענת קורח כיום: גם אם הוא "מלא תורה", צריך לציצית ומזוזה – ביטול, אהבה ויראה • וכיצד בא הדבר לביטוי בגשמיות בברכת כהנים? • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

כנתינה להקב"ה, והכהנים "משלחו גבוה קא זכו"⁷. ולכן – כמו שכתב הרמב"ם⁸ – גם עתה ישנו עניין זה: כשאדם נותן לעני לאכול, עליו לתת לו "מן הטוב והמתוק שבשולחנו", "כיסה ערום (כמו שכתוב⁹ "כי תראה ערום וכסיתו") יכסה מן היפה שבכסותו", וכן "אם בנה בית תפילה, יהיה נאה מבית ישיבתו", כמו שכתוב¹⁰ "כל חלב להוי". – בכלל נחשב הרמב"ם לספר של נגלה, ואף-על-פי-כן, במקומות רבים הכניס רמזים של פנימיות התורה¹¹, וכמו כן כאן נקט הרמב"ם ג' העניינים של מזון, לבוש ובית¹² – כלומר, שמכל העניינים שיש לאדם – ממזון, לבוש ובית – עליו ליתן את הראשון והטוב ביותר ("דאָס ערשטע און דאָס בעסטע") לכהן שבנפשו פנימה, כלומר לעניינים של קדושה, שהרי "עני" (שצריכים ליתן לו מזון ולבוש) קאי על הנפש

א. פרשתנו¹ פותחת בעניין "ויקח קרח", בו מסופר אודות מחלוקת קרח על כהונת אהרן; לאחר זה מסופר אודות מטה אהרן², שהוא הוראה על אמיתות כהונתו של אהרן; ולאחרי זה מדובר על דבר מתנות כהונה³, שגם עניין זה שייך להנ"ל⁴. עניינם של מתנות כהונה הוא – שמכל דבר שהיה לאדם, הוצרך ליתן לכהנים, הן מעניינים של אור פנימי והן מעניינים של אור מקיף: אור פנימי – כמו תרומה וביכורים, ואור מקיף – כמו ראשית הגז, שהוא עניין השייך ללבושים.

הכתוב⁵ מבאר את עניין מתנות כהונה – שמכל דבר יש ליתן את ראשיתו להקב"ה, שהרי הכהנים "הוי" הוא נחלתם⁶, אינם מתעסקים בעניינים גשמיים ו"הוי" נחלתם, ולכן הנתינה להם נחשבת

1) שיחה זו (מלבד ס"ו) הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר (באידית), ונדפסה בלקו"ש ח"ב ע' 326 ואילך. במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ ע"י המו"ל.
2) יז, טז ואילך.
3) יח, ח ואילך.
4) ראה פרש"י עה"פ.
5) שם, יביג.
6) ראה שם, כ. עקב יו"ד, ט. פ' שופטים יח, ב. רמב"ם סוף הל' שמיטה ויובל.

כמוכן בחגירת אבנט). אלו שזכו להיכנס ליחידות, או על-כל-פנים לראות את פני כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו – יצייר עצמו, בעת קריאת הפ"ג, כאילו עומד לפניו. להניח הפ"ג אחר-כך בין דפי מאמר, קונטרס וכו' של כ"ק אדמו"ר. ולשלחו (אם באפשרי – בו ביום) על מנת לקראתו על הציון שלו (מס' הפקס שלידי הציון: 1-718-723-4444. כתובת המייל: ohel@hoelchabad.org).

ביקור ב'אוהל' הק' "שמעתי מכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, שקודם

כשכותב עבור אחרים הלשון הוא "עבור..." (המוזכר הרה"ח ר"ל של גרונר).

"בנוגע לנוסח הפדיון... אילו יישר חילי, הייתי מבטל הנוסח שכותבים "ממקור הרחמים כו" [והחסדים האמיתיים] ע"ד מכניסי רחמים כמבואר בתשובת מהרי"ב ז"ל, כ: א) (ע"ד... ז"ל" הוא ביאור ההיתר על נתינת פדיון לרבי (שלכאורה ה"ז עניין של ממוצע) ובמילא אי"ז נוגע ושייך לנוסח הפדיון שעניינו בקשת רחמים... ולא ביאור ההיתר על זה. ב) ובנוגע להנוסח 'ממקור הרחמים' – אין צורך ליתן לרבי 'כתובת' מהיכן לעורר רחמים... ואולי רצונו לעורר רחמים ממדריגה נעלית יותר...

כ"ק מו"ח אדמו"ר [וכן הרבי עצמו – ראה 'אוצר מנהגי חב"ד' אלול-תשרי עמ' תגתד, ובכ"מ] היה אמנם כותב נוסח זה, אבל זוהי הנהגה שלו, ואין זה ראייה שגם אנו... צריכים לכתוב כן... (משיחת ליל ב' אייר תש"י ס"ד, 'תורת-מנחם – התוועדות' תש"י עמ' 39).

ראה באג"ק אדמו"ר מהורש"ב ח"א עמ' קנד: "לדעתי א חשוב אשר פ"ג על קברי הצדיקים בעניינים רוחניים בעבודה, אינו צריכים לכתוב החסרונות שמוצא בנפשו, כי אם לבקש שיתתקן... הפרט ההוא באופן כך וכך, ולא לכתוב כמו שהוא עתה בחסרונו... עיי"ש. כ"ק אדמו"ר מהר"ש, שבוש מהאוהל, ביאר זאת פעם בבנייביתו (מבוא לקונטרס ומעין עמ' 55), בכך שברוחניות נראה כל דבר, גם החסרון, כאילו הוא חי ממש.

כשא"אפשר כלל לכתוב פ"ג, ידוע המעשה מהמשפיע הרה"ח ר' מ"מ פוטערפאס ע"ה שנעצר בחודש טבת תש"ז, והיה נתון בחקירות קשות וכו' עד ערב ל"ג בעומר, ובאותו יום הגיע 'לשבת' בכלא. רק אז יכול היה לחשוב על מצבו, ורצה לשלוח פ"ג לכ"ק אדמו"ר מהורי"צ, אך הדבר היה בלתי-אפשרי. ונוכח בדברי כ"ק אדמו"ר מהורי"צ לפני צאתו מרוסיה בשמח"ת תרפ"ח [לא מצאתי הלשון ברשימת השיחה הנדפסת. וראה לקוטי-דיבורים כרך א, דף ב ע"א ובהערה] "כשתחשבו עליי, א חשוב אני עליכם" ואז 'שלח' אליו פ"ג **במחשבה**. לאחר חודש וחצי הגיע מכתב לזוגתו (שכבר היתה אז בצרפת) מכ"ק אדמו"ר מהורי"צ מתאריך י"ז אייר, ובו אישור "המברק נתקבל". בני המשפחה תמחו איך ייתכן ששלח מברק ממאסרו. לאחר שנים רבות, כשיצא והגיע לרבי ל"ט כסלו תשכ"ד ביקש ממוזכירו של הרבי הרי"צ (בשנת תש"ז) לבדוק אם יש מברק ממנו בארכיון, ולא מצא, ונוכח שבאותו יום הכתיב לו אדמו"ר מהורי"צ את המכתב – ונוכח ב'משלוח' הפ"ג (מפי נכדו הרה"ח ר' יוסף-יצחק של ליברוב).

יום חמישי,

א' בתמוז – ב' דראש-חודש

ערבית ושחרית וכו' כדאמול. שכח יעלה ויבוא במנחה, ונוכח בערבית מוצאי-ראש-חודש – מתפלל פעמיים שמונה-עשרה, הראשונה לשם ערבית והשנייה בתורת 'נדבה' דווקא, ואין מזכיר בהן 'יעלה ויבוא'²².

יום שישי

ב' בתמוז

מכיוון שיום ההילולא השנה חל ביום השבת-קודש, יש להזכיר את הוראת הרבי בקשר ליו"ד שבט: "מובן ש'עובדין דחול' וכיו"ב [השייכים ליום ההילולא], אין לעשותם ביום השבת-קודש כי אם בערב שבת"²³. ולפי זה, נעתקו כמה מנהגים להיום.

נתינה לצדקה

כל אחד²⁴ ירים תרומה²⁵ להעניינים השייכים לנשיאנו, בעד עצמו ובעד כל אחד מבני ביתו שיחיו.

פדיון-נפש

כל אחד [יכתוב ו] יקרא²⁶ פ"ג²⁷ (הנשואים –

22) וכיוון שמתפלל נדבה מחמת הספק, א"צ לחדש בה דבר, וא"צ שיהיה בטוח שיכול לכוון כבסימן קז – שו"ע אדמו"ר ס"י קח ס"ז. 23) "מתאים להכרעת האחרונים בכנון דא, וראה כף החיים על אורח חיים ס"י תקסח [ס"ק צד, "לילך על קברו יהיה בע"ש"]. עיקרי הד"ט יו"ד ס"י ל"ו אות ל"ה [כנ"ל] ועוד (ודלא כמש"כ בס' גשר החיים בזה [פל"ב ס"ה, שיש מקדימין את הביקור לע"ש ויש מאחרין ליום א']" – עכ"ל הרבי במכתבו מיום א' שבט תשי"ז, אג"ק אגרת ה'צד, ח"ד עמ' שכד – שערי הל' ומנהג יו"ד ר"ס קמח. נתבאר בשיחת מוצש"ק יו"ד שבט תשי"ז ס"א ואילך, ושם מסיק שאין חילוק בין קודם חצות עש"ק לבין אחר חצות היום. 24) "נתינת הצדקה (בקשר עם יו"ד שבט וכיו"ב) – הוא שייך גם לנשים, ואדרבה (מצד כמה טעמים) להן דבר הצדקה שייך יותר" (ספר-המנהגים עמ' 85). מובן שיש לשתף גם את הטיפ (ומכוספם) בזה, וכן בשאר ההנהגות, שגם נשים וטיפ שייכים בקיומן.

25) וכיוון שזו רק 'השלמה' עבור ש"ק, לכאורה אין עניין שתהיה הנתינה דווקא קודם תפילות שחרית ומנחה, כבמקור. 26) מטעם הנ"ל, לכאורה אין לזה זמן קבוע, אלא במשך היום. 27) נוהגים לכתוב את הפ"ג על נייר חלק דווקא. מקפידים לכתוב (אפילו את טיוטת הפ"ג – ראה 'אספקלריה' נספח ל'כפר חב"ד' גיליון 1243 עמ' 20) דווקא באם טבלו באותו היום במקווה (באם לא טבל – יכתוב ע"י אחר). כותבים בחגירת אבנט (ונוטלים ידיים לפני-כן). כשכותב אדם פ"ג על עצמו, כותבים "עלי", "עלינו", ואילו

האלקית אצל בינוני¹³.

ובנוגע לבית – כותב הרמב"ם בפירוש "בית תפילה", שזהו להקב"ה.

בכדי שפרטי ההנהגה יהיו באופן זה, צריכה להיות הכנה כללית – שזהו שמסיים הרמב"ם "הקדיש דבר כו' וכן הוא אומר כל חלב להוי'", שצריכה להיות הכנה כללית שהעיקר הוא "להוי'", ואז נעשים גם פרטי הנהגותיו בענייני מזון לבוש ובית באופן שהטוב ביותר נותן הוא לכהן שבנפשו פנימה. ועניין זה נוגע גם בגשמיות, כי מכיוון שזהו עניין של מתנות כהונה, הרי בעניין זה ישנה הוראה – המעשה¹⁴ באחד שנתן פחות מעשר ממה שהיה צריך ליתן, ולשנה הבאה היה לו רק אותה כמות כפי שהיה צריך ליתן לכהן.

ב. וכן הוא גם בנוגע לזמנים: ישנם זמנים שבהם אין לאדם שייכות להוויות העולם, ובכלל הרי זה שנותיו הראשונות של האדם, וישנם זמנים שבהם עסוקים בהוויות העולם. וכן במשך השנה ישנם ימי החול שבהם טרודים, ושבתות ומועדים שבהם אין טרודים, ובפרט ראש השנה ועשרת ימי תשובה, שאז הוא "קירוב המאור אל הניצוץ"¹⁵.

יש לדעת ש"כל חלב להוי'": יש לתת להקב"ה את הזמן הראשון והטוב ביותר. בכל יום גופא, הזמן הטוב והרגוע ביותר של האדם הוא מיד בקומו בבוקר, שאז ראשו רגוע – זמן זה יש לתת להקב"ה, כמו שכתוב¹⁶ "ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה גו'", ופירש כ"ק מו"ח אדמו"ר¹⁷: "ראשית עריסותיכם" – דתיכף ומיד בקום האדם מעריסתו, יתנו לה' תרומה", שעליו ליתן זמן זה להקב"ה.

ולכן כשדובר במדינה זו – אמריקא – אודות סדר הלימודים בישיבות, עמד הרב¹⁸ בתוקף על כך שבשעות הבוקר ילמדו לימודי קודש

דווקא, ולימודי חול יהיו רק אחר חצות היום, כיון שבבוקר, כשהראש הוא לאחר מנוחה ("אויסגערט"), זהו הזמן הטוב ביותר, וכפסק הרמב"ם⁸ "כל חלב להוי'", ורק במשך היום, אזי יכול לעסוק בעניין 'וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה"¹⁹.

ועניין זה נוגע לבעלי עסק: אף שעסקם הוא ב"עובדין דחול" – עליהם לדעת שהעיקר הוא תורה ותפילה, ואת הזמן הראשון והטוב ביותר ביום יש ליתן להקב"ה. לכל לראש צריכים להתפלל, אחרי התפילה צריכים ללמוד (כדין – שצריך לילך "מבית הכנסת לבית המדרש"²⁰), ורק אחר כך לאכול פת שחרית (כפסק הצמח צדק²¹ שפת שחרית היא אחרי התפילה, וכיון שמבית הכנסת צריך לילך לבית המדרש, נמצא שפת שחרית היא גם אחרי הלימוד), ורק אחר כך אפשר לעסוק בענייני הרשות.

יש לדעת שהעיקר הוא תורה ותפילה, ולא שבעיקר יהיה שקוע בעסק, וילמד "פרק אחד שחרית ופרק אחד ערבית"²² רק כדי לצאת ידי חובת השולחן-ערוך, לומר את התיבות ולא לשמוע מה שפיו מדבר, ולא להתבונן במה ששומע. את הזמן הטוב ביותר, את הכוחות הטובים ביותר, את יגיעת הראש ואפילו את יגיעת הכפיים²³ – יש ליתן לתורה ותפילה.

הן אמת שתרומה צריכה להיות "ראשית ששיריה ניכרין"²⁴, וכן הוא גם במעשר שצריך להיות חלק עשירי, וכפי תקנת אושא "אל יבזו יותר מחומש"²⁵ – מלבד מה שכתב אדמו"ר הזקן²⁶ שכאשר מדובר אודות הצלה, "לא גרעה רפואת הנפש כו' וכל²⁷ אשר לאיש יתן בעד נפשו", אבל אין זה עניין הצדקה – אבל אפילו כאשר כל היום מנוצל לעסק ומיעוטו לתורה ותפילה, הרי מיעוט זה הוא עיקר כל היום, ולכן הרי זה צריך להיות

(13) היפך מהלל, שהוא "גומל חסד עם העלובה" – תניא פכ"ט.

ראה לקו"ת בחוקותי מט, א.

(14) תוד"ה עשר תעשר – תענית ט, א. תנחומא ראה יו"ד (באבער – ז), יל"ש ראה רמו תתצב.

(15) קונטרס העבודה ספ"ה. סה"מ קונטרסים ח"א יא, א.

(16) שלח טו, כ.

(17) סה"מ שם קכח, א. קסה, א.

(18) ראה אגרות קודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ו ס"ע שעו ואילך, ובהנסמן בהערות שם.

יום שני,

כ"ח בסיוון

יום הצלת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו ורעייתו הרבנית ע"ה מעמק הבכא האירופי, בהגיעם לשלום לארה"ב (תש"א)¹³.

ביום זה החלה תנופה חדשה בהפצת היהדות והמעיינות, בייסוד שלושת המוסדות המרכזיים: 'מחנה ישראל', 'קה"ת' ו'מרכז לענייני חינוך', שנמסרו על-ידי מייסדם, כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, לניהול חתנו, כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, כ"יושב ראש ועד הפועל" של כל אחד מהם¹⁴. נקבע על-ידי כ"ק רבינו כיום סגולה¹⁵, להפצת המעיינות והיהדות הוצה והתוועדויות חסידיות. ובלשונו: "כבר נקבע על-ידי רבים מישראל ליום התוועדות וקבלת החלטות טובות¹⁶ בכל הפעולות והפצת התורה והיהדות והמעיינות הוצה, וכבר ראו התוצאות מהתוועדויות אלה במעשה בפועל במשך יותר משלוש שני חזקה"¹⁷.

יום שלישי,

כ"ט בסיוון, ערב ראש-חודש

במנחה אין אומרים תחנון.

יום רביעי,

ל' בסיוון – א' דראש-חודש תמוז

(13) קונטרס כ"ח סיוון תנש"א. פרשת הדברים בספר 'ימי מלך' ח"א פרק טו.

(14) ראה שם ח"ב, פרקים יז-יח.

(15) בלקוטי-שיחות כרך לג עמ' 274 מביא ממגילת תענית פ"ג, שבכ"ה בסיוון ערערו אומות העולם על בעלות ארץ-ישראל, והשיב להם גביהה בן פסיסא "תשובה ניצחת", וביקשו "תנו לנו זמן שלושה ימים" וכאשר "הלכו ולא מצאו תשובה, מיד הניחו בתייהם כשהיו מלאים, שדותיהם כשהן זרועות, כרמיהם כשהן נטועות, הלכו וברחו להם... ועשו אותו היום יום-טוב" וכיוון שהוויכוח התנהל בכ"ה סיוון, נמצא שבים כ"ח סיוון (בסוף שלושת הימים) היתה ההצלה בפועל מאומות העולם. ומקשר זאת עם הצלת ביום זה, שהביאה תנופה חדשה – ע"י העמידה בתוקף עם התורה – בהעבודה ד'כיבוש הארץ' ("עשה כאן ארץ-ישראל") דחצי כדור התחתון, עד שמתבררם לא רק הניצוצי קדושה שבנכסיהם, אלא גם האומות עצמן, ש"הלכו וברחו" למקומם האמיתי, עיי"ש.

(16) "להתחזק ולהוסיף... ובאופן של התעסקות בכל כוחו [=כח סיון], ועוד יותר מכפי כוחו" – סה"ש תשמ"ט ח"ב עמ' 546.

(17) ספר-השיחות תשמ"ט ח"ב עמ' 545.

ערבית: בראש-חודש (ובכל יום שיש בו מוסף) אין האבל (רח"ל) יורד לפני התיבה, ואפילו לא בתפילת ערבית ומנחה¹⁸.

קודם שמונה-עשרה טופחים על השולחן להזכיר 'יעלה ויבוא', אבל אין מכריזים זאת בדיבור.

שחרית: יעלה ויבוא. חצי הלל. 'ואברהם זקן'. קדיש תתקבל. שיר של יום, ברכי נפשי, קדיש יתום.

קריאת התורה דראש-חודש. חצי קדיש. אשרי, ובא לציון¹⁹, הש"ץ יסיים "יגדיל תורה ויאדיר" בלחש. יהללו. חולצים תפילין דרש"י ומניחים תפילין דרבננתם, קוראים קריאת-שמע, קדש, והיה-כייביאך. שש זכירות²⁰. חולצים תפילין דר"ת ומשאירים הטלית. הש"ץ אומר איזה מזמור, חצי קדיש, מוסף. ביום ראש-חודש, המנהג ללמוד פסוק מהפרק המתאים למספר שנותיו עם פירש"י, ואפשר להוסיף עם עוד פירושים. אם הפרק מרובה בפסוקים, מחלקים אותו ל"ב חודשי השנה; ואם הוא קצר מ"ב פסוקים, כופלים פסוקים, כך שיעלה למספר חודשי השנה²¹.

(18) ספר-המנהגים עמ' 8.

(19) פעם אירע במניין של הרבי שהש"ץ סיים בקול "יגדיל תורה ויאדיר", לפני החזרת ה"ס, והרבי הורה לו לומר מיד את הקדיש [כנראה משום שעיקר חיוב אמירת קדיש הוא על ובא לציון, ולא כהקדמה לתפילת מוסף. וראה בנימוקי או"ח ר"ס נה שהורה במצב זה (שמפסיקים בתפילין דר"ת, ואף בדברים בטלים, לפני הקדיש) לומר את הקדיש לפני החזרת ה"ס], וזה כנראה גרם שהתחילו לנהוג להחזיר את ה"ס" לפני אשרי ובא-לציון.

(20) בספר-המנהגים עמ' 36: "כל התפילין מניחים קודם מוסף, אבל ה**שיעורים** (שהפירוט שלהם בד' זוגות תפילין מופיע שם בעמ' 5) לומדים אחר סיום כל התפילה". לא נתפרש מה בדבר הזכירות. ולכאורה קשה לכלול ב"שיעורים", כיוון שהן בגדר **מצוה** ולא **תורה** (ובפרט שהכוונה באמירתן לתוכן הפסוקים ולא לשונם, כמבואר באג"ק ח"ב ס"ע ג), ומאידך יש להן שייכות לתפילת שחרית, כי ע"פ הארז"ל יש לזכרן במחשבה ב'אהבת עולם' (שו"ע אדמו"ר הזקן סי' ס"ד), וגם יש זכירת שבת בשש"י (שער הכולל פי"א סכ"ה), ואדמו"ר ז"ל תיקן (גם) לאומרן אחר התפילה, ולכן כיוון שיש הוראה לאומרן בתפילין, אומרים אותן לפני מוסף, משא"כ בשבת ויו"ט הן נאמרות אחרי סיום תפילת מוסף, כיוון שנהגים מלהוסיף אמירות בתוך סדר התפילה. וע"ע.

(21) ספר-המנהגים עמ' 36.

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת קרח'

כ"ו בסיוון – מברכים החודש תמוז

השכם בבוקר – אמירת תהילים בציבור. אחר אמירת כל התהילים יאמרו קדיש יתום. ואם יש חיוב – יארציט או אבל (רח"ל) – אומרים קדיש יתום אחרי כל ספר². אחר כך לומדים במשך כשעה מאמר חסידות שיהיה מובן לכולם, ואחר כך תפילה³.

המולד: אור ליום שלישי לפנות בוקר, בשעה 12:28 וחלק 1.

מברכים החודש: "ראש-חודש תמוז, ביום הרביעי וביום החמישי, הבא⁴ עלינו לטובה".

אין אומרים 'אב הרחמים'. התוועדות בבית-הכנסת. "רובא דרובא⁵, הנה בכל התוועדות הרי ראשי המדברים תובעים מאת

(1) בחו"ל: שלח.

(2) הוראת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ב"תקנת אמירת תהילים בציבור" בראש ספרי התהילים 'אוהל יוסף יצחק'. והוסיף על כך הרבי: "נראה לי, שבמקרה שאומרים קדיש בין ספר לספר – יאמרו מקודם ה'יהי רצון' שאחרי הספר (על-כף פנים יאמרו – זה האומר קדיש), שעניינו סיום אמירת מזמורים. שלכן אומר קדיש אחריו. ואחרי-כך, כשמחיל ספר שלאחריו – הוא מעין דבר חדש. ועל-דרך ברכת-המוזן כשמחלקין סעודה לשניים (ראה שו"ע רבינו סי' רצ"א סוף ס"ג) – אג"ק של הרבי כרך י' עמ' דש, ובסוף התהילים הנ"ל עמ' 223, ס' המנהגים עמ' 30 ועמ' 55.

(3) הוראת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ – אג"ק ח"ד עמ' תכג, קובץ מכתבים שבסו"ס תהילים 'אהל יוסף יצחק' עמ' 192, לוח 'היום יום' כו בכסלו וס' המנהגים עמ' 30.

(4) ולא 'הבאים' כיוון שהכוונה לראש-חודש, ולא לימים בהם הוא חל.

(5) ביטוי זה, משמעותו 'הרוב הגדול', וכמעט המוחלט, כשהנותר הוא רק 'מיעוטא דמיעוטא' (ההיפך מפירושו המילולי: אם הרוב הוא 60, הרי הרוב-שלי-הרוב הוא רק 13!). מצאתיו לראשונה (בתקליטור פרויקט השו"ת) בשו"ת: תשב"ח ח"ד טור א (חוט המשולש) סי' נא. מהרי"ל סי' פא. תה"ד סי' רעא. של. הדגשת משמעות זו ניתן לראות, למשל, בשו"ת: חוות יאיר סי' קצב. מנחת יצחק ח"ב סי' סו אות טו. דברי יציב חו"ד סי' סו אות ד. ובאנציקלופדיה תלמודית כרך כא טור סח הע' 359,358.

המסובים: שייטיבו הנהגותיהם ודרכיהם; שיקבעו עיתים ללמוד דא"ח, ושישמרו הקביעות; ואשר הלימוד יהיה על מנת לעשות⁶ ולקיים.

והנה כללות עניין ואופן התוכחה [=בעניינים אישיים] מבואר היטב ב[מאמר] דיבור-המתחיל: "אם רוח המושל⁸, אשר ראוי לכל אחד ואחד מאנ"ש ללומדו אליבא דנפשיה⁹. "אמנם הוכחה זו בעת ההתוועדות היא רק על דברים ועניינים שאין בהם משום הלבנת-פנים ולא כלום, כמו שהיה מאז ומקדם, שאיש את רעהו הוכיחו באהבה ובחיבה גדולה¹⁰."

"אם לדעתי ישמעו – יסדרו ההתוועדות דשבת מברכים באופן כזה שיבוא האור מהתוועדות זו גם בכיתם של כל אחד ואחד מהמתוועדים, והתחלת ההבאה תהיה דווקא ביום השבת עצמו... לסדרה [=את ההתוועדות] באופן כזה – שיוכלו לסעוד סעודת שבת בביתם, ולספר גם בבית על-דבר שבת מברכים בכלל, ועל-דבר שבת מברכים מיוחד זה בפרט¹¹."

פרקי אבות – פרק ג'¹².

(6) כ"ה באג"ק זו, נסמנה להלן בהערה 11 (ב'היום יום' נדפס: "ללמוד").

(7) כ"ה בפסוק (קוהלת יד), במאמר, ובאג"ק (ב'היום יום': "ואם").

(8) נדפס בשעתו ב'קונטרס למ"ד' ('ספר המאמרים – קונטרסים' ח"ב עמ' 716), ולאחרונה בספר-המאמרים תרפ"ד עמ' רטו.

במאמר זה מדובר אודות מה שגדולי הדור מוצאים בעצמם, בדקות דדקות, את חטא דורם, ועל-ידיה מוכיחים את הדור, עיי"ש ובמכתב הנדפס לפני המאמר.

(9) אג"ק כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג עמ' רצב. 'היום יום', כד תשרי.

(10) אג"ק הנ"ל ח"ד עמ' יד, 'היום יום' שם.

(11) אג"ק כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו כרך י' עמ' ג.

(12) הפסוקים דלהלן בפרק זה אינם שלמים, ולפי מה שמסר הרה"ח רי"ל של רונר בשם הרבי, אין לאומרם עם שם ה' כמות-שהוא: פ"ג סוף משנה ג': "וידבר אלי". משנה ו': "אלוקים ניצב"; "בקרוב אלוקים ישפוט"; "אז נדברו". משנה יד': "כי בצלם"; "בנים אתם". (ראה 'התקשרות' גיליונות: רעה, טטו, תקכב, תרסט). במשנה ט"ז צ"ל "ומצודה פרושה" בש' שמאלית.

ה"חלב".

וההכנה הכללית לזה צריכה להיות קבלת עול, שמיד בקומו משנתו יאמר "מודה אני" בקבלת עול, ותהיה אצלו ההנחה ("דער אַפלייג") ש"כל חלב להוי" כנ"ל, ועניין זה נוגע גם בגשמיות, כנ"ל.

ג. קרח חלק על כהונת אהרן. טענתו של קרח היתה שאין צורך לתת "כל חלב" לכהן, כיון ש"כל העדה כולם קדושים ובתוכם הוי' ומדוע תתנשא²⁸."

יש טענה שאפילו בשעה שאין עוסקים בתורה הרי גם אז "אכל כי עשרה שכינתא שריא²⁹, שעניין זה הוא אפילו בשעה שאינם עוסקים בדברי תורה³⁰; ואפילו אם הוא אחד – הרי יש לו נפש אלקית, ואפילו לקל שבקלים יש נשמה, אלא שהיא בבחינת מקיף³¹, ובמילא, בכל מקום שהולך, הולך הוא יחד עם הנשמה ועם הקב"ה, ואם כן – "מדוע תתנשא?"

ובפרט אם הוא בעל תורה – יכול הוא בודאי לעשות כרצונו, שהרי "תורה מגנא ומצלא", "עבירה מכבה מצוה ואין עבירה מכבה תורה³², וממילא יכול הוא לדבר כו', והתורה תגן עליו.

– איתא במאמר חסידות, שטענת ופלוגתת קרח נגד משה ואהרן היתה, שכיון שכולם הם נשמות דאצילות, אין צורך בעניין של "תתנשא". בדורות שלאחרי זה, שבהם נשמות דאצילות היו רק יחידי סגולה – יש צורך במשה רבינו; אבל דור המדבר, שהיה "דור דעה³³", ואצל שבעים הזקנים היה עניין "ואצלת מן הרוח³⁴", ועל-ידם נמשך עניין זה בכל שישים רבוא בני-ישראל עם הנשמות פרטיות³⁵, הרי מכיוון שאוחזים במדריגת

(28) פרשתנו טז, ג.

(29) סנהדרין לט, א.

(30) ראה תניא אגה"ק סכ"ג. ירושלמי עירובין פ"א ה"י בקרבן העדה ד"ה וכמו. תוספות נדרים ח, א. ואכ"מ.

(31) תניא ספ"א.

(32) סוטה כא, א. עיי"ש.

(33) פסיקתא פרשת פרה פי"ד, ט. במדב"ר פי"ט, ג. וש"נ. וראה לקו"ת שלח לו, ב.

(34) בהעלותך יא, יז.

(35) ראה תניא פל"ז (מח, א).

האצילות – טענו הם – "מדוע תתנשא", לשם מה זקוקים למדריגה נעלית יותר? על דרך זה ישנה גם עתה טענת קרח זו (שהרי כל העניינים שהיו בשעת יציאת מצרים ישנם גם לאחרי זה), שטוען: מכיוון שהוא בעל תורה, הרי די בכך, ואין צורך ביותר מזה –

על כך אומרים³⁶, שאין מספיק ב"טלית שכולה תכלת", אלא צריך להיות ציצית דווקא, שעניינה יראה וביטול³⁷. וכן "בית שמלא ספרים", שהוא מלא תורה, חייב במזוזה, שבמזוזה ישנן ב' הפרשיות "שמע" ו"והיה אם שמוע", שבפרשת "שמע" נאמר³⁸ "ואהבת", ופרשת "והיה אם שמוע" ענינה יראה.

וזהו עניין המזוזה: כשם שהמזוזה שומרת על הבית וכל אשר בתוכו, כמו כן ב"בית שמלא ספרים", שיש בו תורה – אם אין בו אהבה ויראה אזי חסר בעניין התורה, כיון ש"אורייתא בלא דחילו ורחימו לא פרחא לעילא³⁹". וזהו "בית שמלא ספרים חייב במזוזה", היינו, שהאהבה ויראה שומרים על התורה, שתהיה כראוי, "שיראתו קודמת לחכמתו" – רק אז "חכמתו מתקיימת⁴⁰". ו"כל האומר אין לו אלא תורה כו"⁴¹.

ד. עונשו של קרח היה "וירדו חיים שאולה⁴²". ואיתא על זה⁴³, שהחידוש בזה היה צירוף ה"שאלו" עם "חיים". נמצאים ב"שאלו תחתית", שקועים ברע ובעומק רע, וחושבים שחיים; טוענים ש"כולם קדושים", מכיוון שיש לו נשמה, ולכן בכל מקום שנמצא הרי הוא עם הקב"ה ("ובתוכם הם").

טענתו של קרח ש"כולם קדושים" היא אכן אמת. בכל מצב שהוא, יש בו נשמה ויש בו תורה.

(36) ירושלמי סנהדרין פ"י ה"א. במדב"ר פ"ח, ג. תנחומא פרשתנו ב.

(37) כמבואר בהמאמר (מהנחה בלתי מוגה).

(38) ואתחנן ו, ה.

(39) תקו"ז ת"י (כה, ב), הובא בתניא פל"ט מ. וראה פסחים ג, ב (ובנצ"ו לתקו"ז שם). וראה גם מכתב כ"ח תשרי שנה זו (אגרות קודש ח"ח ע' ח). בהערה.

(40) אבות פ"ג מ"ט (פרק דשבת זה).

(41) יבמות קט, ב.

(42) פרשתנו טז, לג.

(43) ראה 'היום יום' כו סיון.

אבל אף-על-פי-כן הרי הוא שקוע ב"שאלו" – שכן, מה היא פעולת התורה, בשעה שהתורה נמצאת במקום אחד, והוא נמצא במקום אחר? יתירה מזו: כמו שכתוב אדמו"ר הזקן⁴⁴ שכאשר לומדים תורה שלא כראוי, אזי נמצאת התורה בגלות בקליפות, וזוהו מה שכתוב בתיניא⁴⁵ "כמשל האוחז בראשו של מלך... וטומן פניו" במקום שהוא "מלא צואה". וזהו פירוש נוסף בתיבות "חיים שאולה" – שלוקח עמו את התורה, שהיא חיים, לשאול תחתית. והעצה לזה היא "מתנות כהונה" – לתת את זמנו הטוב ביותר, ואת כוחותיו הטובים ביותר, לתורה ותפילה. הן מ"מזון", הן מ"לבוש" והן מ"בית" – ייתן את ה"ראשית", הטוב ביותר, להקב"ה. והכנה כללית לזה – שמיד בקומו משנתו יאמר "מודה אני" בקבלת עול. ועל-ידי עניין מתנות כהונה – ישנו עניין ברכת כהנים, "יברכך גו' וישמרך"⁴⁶, "בבנים" ו"בממון"⁴⁷ וכו', ובאופן ד"פרח מטה אהרן"⁴⁸, היינו, ש"עד מהרה ירוץ דברו"⁴⁹ – ההמשכה אינה נפסקת אלא יורדת למטה⁵⁰; "שקדים" – שוקד על הטוב⁵¹, בכל הדברים הטובים, בכל המצטרך לו בגשמיות וברוחניות.

ה. שבת זו היא שבת מברכים חודש תמוז, חודש

הגאולה דנשיא ישראל⁵². כאשר מוציאים אדם משביה, מבור עמוק, הרי הסדר הוא שבתחילה מוציאים את הראש, אחר כך את הגוף (האמצע), ואחר כך את הרגליים. ונמצא, שכאשר ישנה גאולת הראש (ובעניינינו: גאולת נשיא הדור), הרי זו הודעה שבקרוב ממש ("באלד באלד") תהיה גם הגאולה של האמצע, וכן של הרגליים והעקביים. ויתרה מזו: כיון שהראש קשור עם כל הגוף, הרי כל זמן שעדיין לא הוציאו את כל הגוף מהשביה – הרי גם עבור הראש אין זו גאולה שלימה. וכאשר ישנה גאולת הראש, הרי זו הודעה שבקרוב ממש (כיון שיכול להימשך זמן קצר בלבד) באה גם הגאולה של הרגליים. והתחלת ההמשכה על עניין זה היא בשבת מברכים – כפי שאנו מתברכים בברכת החודש: "יחדשהו כו'", היינו, שכל העניינים שצריכים להימשך בחודש זה יומשכו באופן המתאים, בכל פרטי הלשונות שאומרים בברכה זו, ומסיימים "ונאמר אמן" – ש"אמן" הוא לשון התאמתות⁵³, ובגימטריא "הוי" אדני⁵⁴, דהיינו שכל זה יתאמת בכל המדריגות, בשם הוי' ושם אדני', שהם עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא, והיינו, שהגאולה תומשך בכל המדריגות, גם בבחינת עקביים.

(מהתועודות שבת קודש פרשת קרח ה'תשי"ד. תורת מנחם כרך יב עמ' 54-61)

52) בהבא לקמן – ראה מכתב כ"ט סיון; א' תמוז; ו' תמוז שנה זו (אגרות קודש ח"ט ע' קמ; ע' קמז; ע' קעא).
53) ראה שבועות לו, א ובפרש"י.
54) ראה סה"מ מלוקט ח"ד ע' כה. וש"נ.

44) הל' ת"ת פ"ד סה"ג. תניא ספ"ט.
45) ספ"ד.
46) נשא ו, כד.
47) במדב"ר פי"א, ה. הובא בלקו"ת פרשתנו נה, ד.
48) פרשתנו יז, כג.
49) תהלים קמז, טו.
50) ראה לקו"ת שם.
51) ראה לקו"ת שם, ב. נו, ב.

שייכות חנוכה וסוכות

בלקוטי שיחות כרך כה עמ' 244 הע' 10 נאמר: להעיר מרוקח ריש הל' חנוכה... מה סוכות ח' ימים אף חנוכה ח' ימים. וראה מדרש חנוכה, ועוד. דברי הרוקח הם בסימן רכו, אמנם ישנם התמהים לאיזה מדרש חנוכה הכוונה? ובכן, כך נאמר במדרש חנוכה (ח"א קלד, א הובא באגרת תימן להרמב"ם; אליהו זוטא על שו"ע או"ח סימן עתר סק"א): "אמר הקב"ה אתם חשבתם לעקור שמונת ימי סוכות, הנני נתן להם שמונת ימי חנוכה".

"אין צריך" פירושו – אסור

במדור זה (בגליון א'מו – י"ב מנ"א תשע"ד עמ' 11) ביארתי בדרך אפשר כי כב' קדושת אדמו"ר מוהרי"צ הסיק מהלשון ברמ"א "והנפטר מרבו ונטל ממנו רשות... אין צריך לחזור וליטול ממנו רשות" – "שאין לקחת פרידה ב' פעמים" (היכל מנחם כרך ג' עמ' 10 – מענה מחודש מרחשוון תשי"ז).

ויש להצביע דוגמא לכך:

בטור הלכות פסח סתע"ב – נאמר: "תלמיד לפני רבו אין צריך הסיכה". וביאר המהרש"ל: 'אין צריך' לאו דוקא אלא אסור להסב, והטור נקט לשון הגמרא דמסיק: "אמר אביי – כי אתינן לבי רב יוסף אמר לן לא צריכיתו, מורא רבך כמורא שמים". ושם אמר 'לא צריכיתו' לאפוקי ממש שהיו נוהגין בבי מר (שם בגמרא) – אבל באמת הוא אסור מפני מורא רבו".

וב'דרישה' על הטור (שם אות ו'): ונראה לי דזה בזה תליא, כשאין צריך לקיים מצות הסיכה, ממילא אסור משום מורא רבך כמורא שמים, ולכן לא אמר רב יוסף אלא 'לא צריכיתו' וכו' ולא אמר 'אסור' וכו'.

ובלקוטי שיחות כרך כ עמ' 357:

ואין לזה כל שייכות לעשה דוחה לא-תעשה וכיו"ב – שכן זה (עשה דוחה ל"ת) דין שהתורה עצמה קובעת, מה שאין כן בפשרות של בשר ודם... וראה מה שהארכנו בנידון בגליון א'פד (יב אייר תשע"ה) במדור זה.

מעין זה מובא ב'פרדס יוסף' פרשת קדושים יט, יח: והרב הקדוש [=הרה"צ ר' שלום] מבעלז ז"ל אמר דבכל השולחן ערוך אורח חיים ויורה דעה ואבן העזר לא נמצא שם בהלכה פשרה, ורק בשולחן ערוך חושן ומשפט. מוכח דרק בדיני ממונות יש פשרה אבל בדיני אדם למקום לא שייך שום פשרה, רק או כולה לה' או לא, ועיין [=גם] פרדס יוסף נח [דף קמ"ו ד"ה והרב].

היתר עיסקא – לכתחילה?!

באגרות קודש כרך ח"י עמ' קסה כותב הרבי לגבי ריבית בהיתר עיסקא – "אני משתמט מעניינים כאלו", וראה מה שכתבו לבאר העורכים של 'שולחן מנחם' כרך ד עמ' קב"ג בהערות (ובמקום אחר הבאתי מקור לדברי הרבי מהראגוצ'ובי בצפנת פענח חלק ג' סי' קפד שכתב "אין זה ריבית בבנק על פי דין תורה" – משמע שמדרבנן קיים איסור).

ויש לבאר עוד ובהקדים דברי הסמ"ע: "אלו דברים תמוהים ונראין כהערמה, מכל מקום לצורך שעה אין לאוסרם, כדי לתת מחיה לבני ברית". כלומר ההיתר מלכתחילה הוא (1) באופן זמני, (2) לצורך גדול.

וראה מה שכתב הגר"א (מעשה רב החדש י"ג) "בית דין של מעלה אינם מתחשבים באלו ההתרים של האחרונים ומכים ומענישים". ואכן מבהיר הרבי (שם?) "שבעניני רבית אינו נוגע רק להלוה והמלוה אלא גם להעדים וכל שיש לו שייכות וכו' וכו'".

'כוח' לעמוד 'הכן' לגאולה

נשיא דורנו יכול לתבוע

...אף-על-פי שנמצאים אנו בעולם הזה התחתון בגלות, בגלות זה האחרון, ושם גופא - בחצי כדור התחתון [המקום של רוב מניין ובניין בני-ישראל בזמננו] - הרי אדרבה: דווקא ממצב ובמצב ומקום התחתון והגלות, עד בתחתון שאין תחתון למטה ממנו - נפעלת העלייה הכי גדולה ובכל הדרגות והדורות שלפני ושלמעה מזה, כולל גם חצאי כדור העליון והדורות הנעלים ביותר. . . עד להעלייה של הגאולה האמיתית והשלימה, גאולה לכל העולם כולו (כולל חצי כדור העליון), ועבור כל הדורות כולם. ...יש לומר, שכשם שזה בנוגע לכללות עניין הגלות וגאולה, כך הוא גם בנוגע למקום פרטי שנמצאים בו ב"חצי כדור התחתון" - שהיות שזה ה"מקדש מעט" המקום ששם כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו קבע את מקומו, בתור המקור להפצת המעינות חוצה בכל העולם כולו, הרי דווקא במקום ומקום זה נפעלת הגאולה ובניין בית המקדש השלישי, "מקדש אד' כוננו ידיך". ...שאת זה יכול כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו לתבוע להביא בפועל, שלכל לראש נעשה הגילוי ד"מקדש אד' כוננו ידיך" במקום זה ("שבע מאות ושבעים") שבו הוא חי ופעל עבודתו במשך עשר שנים האחרונות שלו, הסך-הכול דכל עבודתו. ...בעמדנו בזמן ומקום זכאי - בחודש השלישי, ובית משולש, בית תורה תפילה ומעשים טובים. . . ושם גופא, ביום כ"ח סיון - כשעומד בגלוי הכוח של כל חודש השלישי (ג' פעמים ג' פעמים ג'), שעניינו: המשכת וגילוי אלקות למטה באופן של קיימא - מקבל כל יהודי תוספת כוח וחיזוק לקיים השליחות דדורנו זה - שעליו ישנו השליחות והאימרה של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו שצריכים לעמוד "הכן כולכם" לקראת קבלת הגאולה האמיתית והשלימה, ובראשם - משיח צדקנו, דוד מלך ישראל...

(שיחת כ"ח ניסן ה'תשנ"א. התוועדות תנש"א כרך ג עמ' 382-384)

לעתיד תתמלא משאלתו של קרח

על-פי הידוע גדול מעלתו של קרח בפנימיות העניינים - שקרח רצה שהלויים יהיו למעלה מהכוהנים, בדוגמת אופן ההנהגה דלעתיד לבוא, כמבואר בתניא. . . וזהו "והכוהנים הלויים" - שמעלת הכוהנים תתבטא בזה שהם לוויים. שעניין זה קשור עם מעלת הגבורות על החסדים, "כמעלת הזהב על הכסף" (תניא שם) - זאת אומרת, ששאיפתו של קרח תתגשם בפועל לעתיד לבוא! [...]. ולכן, מבלי הבט על מה שנתבאר... שעניינו של קרח הוא להרוס את העניין דאות ה"א שעלי-ידה נברא מציאות העולם הזה - הרי כל זה הוא רק בנוגע לעולם הזה, אבל בנוגע לעולם הבא, לעתיד לבוא, תתגלה מעלתו של "קרח" בהתאם לאמיתת עניינו. וכידוע הפירוש במאמר רז"ל אודות קרח ועדתו שאין להם חלק לעולם הבא - שזהו לפי שהם בדרגא עליונה עד כדי כך שעולם הבא אינו נחשב לשכר עבורם! ועל-פי זה מובן בפשטות מדוע ישנה פרשה בתורה בשם "קרח" - כי מצד אמיתית ופנימיות העניינים הרי מעלתו של "קרח" גדולה ביותר.

(התוועדות תשנ"ב כרך ד, עמ' 1788)

להתעסק בציד!"

מזיקים ושדים בזמן הזה

בספר 'בצל החכמה' עמ' 187 הובאו דברי הגרפ"מ אלתר לימים בעל 'פני מנחם' מגור זצ"ל ביחידות אצל הרבי בשנת תשמ"ג: האדמו"ר מקוצק זצ"ל אמר שכל עניני מזיקים ושדים כו' המובאים ברמב"ם, כוונת הרמב"ם היא שעל-ידי הפסק-דין שלו יתבטל כוחם (אף על פי שהובאו בגמרא).

ובהתוועדות ש"פ תרומה תשד"מ בדברו על כך התבטא הרבי (התוועדות תשד"מ כרך ב עמ' 1040):

"מכשפים" [שהיו בזמן הגמרא, מה שאין כן בזמנו של הרמב"ם כו' כידוע].

ועוד האריך בשבת פרשת תשא תשד"מ - שם עמ' 1100 ואילך בביאור הדברים.

דברי הרה"צ מקוצק הובאו בספר 'אמת מקאצק תצמח', אה"ק תשכ"א, אות תתעט.

הרמב"ם כבר בפירוש המשניות (עבודה זרה פ"ד משנה ז') קבע שהם דברים כוזבים ושאינם קיימים במציאות כלל, והקשה הגר"א על כך (יו"ד קעט ס"ק יג) "אבל כל הבאים אחריו חלקו עליו שהרי הרבה לחשים נאמרו בגמרא!"

ולהעיר ממדרש רבה על הפסוק נשא יב,ג: ביום כלות - ביום שכלו המזיקין מן העולם.

טלפון, מברק ורכבת

על דברים שניתן ללמוד בעבודת ה' - מתבטא הרבי בהתוועדות יום ב' דחג השבועות תשל"ט סעיף מט (שיחות קודש תשל"ט כרך ג' עמ' 100-101):

ידועה האימרה שהשיבו לחסיד פולין ששאל מה אפשר ללמוד מן[המצאת מכשיר] ה"טלפון" .. - מה שמדברים כאן שומעים שם.

ומ"טלגרף" שכל מילה שוה כסף - כאימרת חז"ל "מילה בסלע שתיקה בתרי"!" ..

ומ"רכבת" - שאם מאחרים רגע, אפשר להפסיד הכל (רח"ל)!!

דברים כעין אלו מופיעים בשם הרה"צ ר' שלום

מבעלזא בשו"ת שם הכהן (לרש"מ הכהן הולנדר) סימן ו:

"שאמר ה' [=הרב] זקני הרב הקדוש ר' שלום מבעלז, שמכל דבר ביכולתו ליקח מוסר. מן דילוג-רב [=טלגרמה] יקח כי כל דיבור הוא ביוקר כי צריך לשלם עבור כל אות. ומן המסילת ברזל נוכל להיות שכל רגע הוא יוקר, כי אם ברגע אחר שבא שלא בזמנו נסע המסילת הברזל".

שמחה - במחלות

בהתוועדות שבימים טובים וכדומה (כמו גם בפסח בכמה מהשנים הראשונות) נהג הרבי בעצמו לעודד את השמחה והריקודים, בעמדו על מקומו היה רוקד ומעודד בידי הקדושות, כמסופר ביומנים ודברי ימי השנים.

גם בשיחות בעניין שמחת בית השואבה מתבטא הרבי (התוועדות תנש"א כרך א עמ' 116):

..גם ברחוב - כנהוג בשנים האחרונות [=משנת תשמ"א] ששמחים ורוקדים גם ברחוב.

ויש לפרש המקור לזה, דהנה היתה קא-סלקא-דעתך בגמרא חגיגה יב, לפרש הפסוק "וחגותם אותו חג לה" במובן של "חוגו חגא" וברש"י "להרבות שמחה", ובתוספות שם: "יש מפרשים לשון מחולות".

ואף שהגמרא הסיקה שם פירוש הפסוק בחיוב הבאת קרבן חגיגה, הרי כבר כתב התוספות יו"ט (ר"ה פרק א' משנה ב') שלהלכה גם הפירוש הפשוט נשאר שהוא "ריקוד וטיפוח לשמחה" (וראה גם העמק דבר דברים טז, טו. פרי צדיק (לר"צ הכהן) חג הסוכות ס"ז).

אין "פשרות" בתורה!

כך נאמר באיגרת של הרבי (נדפסה באגרות קודש כרך כב עמ' שמב):

עניני שולחן ערוך אין ניתנין "למסחר", מכירת עבירה קלה בשביל לרכוש מצווה גדולה. ומבזהיר שם מיד:

כמוכן לבד מקרים מיוחדים המפורטים בשולחן ערוך בפירוש שאז אין זה מסחר חס ושלום, אלא דין שולחן ערוך כשאר הדינים...

מה למדים מטלפון, מברק ורכבת?

מדוע כה השתדל הרבי להצניע את תעניותיו שהוריו לא ידעו? • האם צמו בני ישראל ביום כיפור הראשון כשירד משה עם הלוחות? • מדוע נמנע הרבי מריבית גם בהיתר עיסקא? • צידת בעלי־חיים – שלילית בהחלט! • כיצד ניתן ללמוד מכל חידוש בעולם בעבודת ה' ? • ומה יהיה אם יסתפקו בדבר תורה בלבד לסעודת שלישית?... • רשימה נוספת בסדרת 'סודו בהררי קודש'

כדי שלא לצער

בצעירותו נהג רבינו להתענות אך השתדל שהדברים לא יגיעו לידיעת הוריו, עד אשר בתקופה שאחר נישואיו היתה זו הרבנית חיה מושקא שגילתה על כך להוריו. אביו הרה"ק ר' לוי יצחק החל להוכיחו על כך (ראה באגרת אליו ב אדר ראשון תרפ"ט – "רחוק אתה מגבורת שמשון ולמה אתה עושה כאלה"...).

טעם לרצונו הקדוש למנוע את ידיעתם מכך ניתן אולי לומר – נוסף לעיקר הנהגתו מאז ומעולם להיות "הצנע לכת", ובמיוחד בעניין תעניות שיש עניין להצניע זה (ראה שו"ע סי' תקסה סעי' ו ובנושאי כליו) – על פי הפוסקים (חידושי בית לחם יהודה, יו"ד סימן רמ) בשם ספר חסידים שאם יודע שאביו או אמו מצטערם שיתענה בתעניות שאינן חובה לא יתענה!

דבר תורה במקום סעודה?

לגבי סעודה שלישית אמר פעם הרבי (תורת מנחם כרך יו"ד עמ' 165):

כאשר יוצאים ידי־חובת סעודה שלישית בדברי תורה, הנה כאשר אומר חידוש־תורני משל עצמו ("א אייגענע תורה") יכול לבוא משהו במוצאי שבת ולהפריך את ה"תורה", ונמצא שנשארים ללא סעודה שלישית.. ולכן מוטב (בריא יותר) לצאת ידי־חובה עם חתיכת דג־מלוח.. או עם אמירת דבר תורה אמיתי שאי־אפשר להפריכו. כדברים אלו מצינו ב'פרדס יוסף' אמור כג,ג, ואלו דבריו: "ואזכיר דברי צחות מהגאון ר' יושע בער סאלאווייטישיק מברסק ז"ל, פעם אחת היה באכסניה בשבת ולא היה לחם משנה, ושאל לו אחד הא אפטר לצאת סעודה שלישית בדברי תורה, ויען הא אפטר שאחד מהשומעים יסתור דברי ואשאר בלא תורה ובלא שלש סעודות...".

גשם בל"ג בעומר

בל"ג בעומר תשכ"ו ירד גשם חזק ובשעת התהלכה הוא פסק. הרבי התבטא באותו יום כי הקפיד בדבריו לפני הילדים לא להזכיר מילת "גשמיכם" (ראה תורת מנחם כרך מו עמ' 383), אלא אמר "ונתתי וגו'".

יש לבאר החידוש שבדבר כי בכמה מקומות מוסברת השייכות של רשב"י לירידת גשמים – על פי סיפור הזוהר (חלק ג' נט,ב). ראה גם מקומות שצויינו בלקוטי שיחות כרך ז"ך עמ' 299 הע' 23. התוועדות תשמ"ו – נעתק בשערי המועדים ל"ג בעומר עמ' שיז הע' 9. יתר על כן:

נאמר בספר 'שבולי לקט' (ענין פורים סימן קצט בהגהה): "פלג אלקים מלא מים' (תהלים סה, יו"ד), נוטריקון של 'פלג' הפ"א – פורים, הל"ג – רצונו לומר ל"ג בעומר, כשיבא גשם בשניהם הוא סימן שובע". עם זאת מובן בפשטות שלצורך התהלכה היה צורך בהפסקה מן הגשם.

האם אכלו ביום הכיפורים הראשון?

בספר 'המלך במסיבו' כרך א' עמ' עג (מראשי דברים מוצאי יום־הכיפורים תשכ"ג – והוא מרשימת הרה"ג הרה"ח רבי משה יהודה לייב לנדא שליט"א):

ביום הכיפורים הראשון – כשירד משה רבינו מן ההר עם הלוחות האחרונות, היתה שמחה של מוצאי יום הכיפורים ללא הקדמת יום הכיפורים, שכן, אז טרם היה הציווי לצום ביום הכיפורים, ולפי הדיעות שהיה זה בשבת היה אף אסור לצום, ומשה ירד בעוד יום, והשמחה של מוצאי יום הכיפורים היא התשובה שהביא משה "ויאמר ה' סלחת...".

יש לציין המקור לכך – הנה ב'גור אריה' למהר"ל (בד"ה ומהו ממחרת) כתב, דעדיין לא נצטוו ישראל על יום הכיפורים, דהא בשביל שנתרצה לו הקב"ה הוקבע יום סליחה ויום כפרה לדורות, אם כן לא הוקבע אלא עד שנה שנייה, ושפיר אכלו ביום הכיפורים.

אמנם ב'חתם סופר' עלי־התורה (ד"ה לאכל לחם – עה"פ יתרו יח,יב) כתב: כיון שירד משה ביום־הכיפורים ולא קיבלו התענית מאתמול לא התענו בשנה ההיא ואכלו סעודה עם חותן משה, ומשום הכי לא אכל משה עימהם, כי הוא קיבל התענית מבערב והתענה. עד כאן דבריו. אבל לכל הדעות הנה לכלל ישראל "טרם היה

הציווי לצום ביום הכיפורים".

אשדוד בזמן הגאולה

בעת חלוקת השטרות לצדקה אמר הרבי להרה"ג ר' שמואל דוד הכהן גרוס שליט"א ראש הכוללים ורב חסידי גור באשדוד:

אשדוד נזכרת (במיוחד?) בשייכות לזמן הגאולה! והכוונה לכאורה לפסוק זכריה טו, ו: "וישב גו' באשדוד" ופירוש המצודת דוד: "וישב גו' באשדוד, בזמן הגאולה.. ישבו לבדם באשדוד".

חייל עם מטריה!?

העיד הגה"ח ר' מרדכי שמואל אשכנזי זצ"ל כי בחורף תשי"ט היה נוכח (ראה כפר חב"ד גליון 425 עמ' 43. שם גליון 685 עמ' 26) כאשר רב מסויים הציע לרבי להשתמש במטריה והרבי הגיב:

וכי ראיתם פעם חייל עם מטרייה!?

וממש כדברים אלו סיפר הרה"צ ר' אהרון מבעלזא זצ"ל כי פעם הביאו לאביו הרה"צ ר' ישכר דוב זצ"ל מטריה ורצו להעניקה לו לשימוש בעת ירידת גשמים, הגיב:

יהודי צריך לנהוג בעבודת ה' כ'חייל'.. חייל אינו הולך אף פעם עם מטריה וכן על יהודי לנהוג ('אור הצפון' גליון כז (חשון תשע"א) עמ' לב).

ציד – אצל נמרוד ועשיו!

בשיחת ט"ו בשבט תשל"ב (שיחות קודש תשל"ב כרך א' עמ' 438) יצא הרבי חוצץ נגד התעסקות ב"ציד" של בעלי־חיים ("שרוצים לחיות"), ראה בארוכה.

ברוח דברי הרבי ממש מופיעים דברי ה'נודע ביהודה' מהדורה תניינא יורה־דעה סימן י' – לאחר שמקדים שאין בצידה איסור צער בעלי־חיים – כותב:

"ואמנם מאד אני תמה על גוף הדבר, ולא מצינו איש ציד רק בנמרוד (נח יט), ועשיו (וישלח כה, כז) ואין זה דרכי בני אברהם יצחק ויעקב וכו' ורחמיו על כל מעשיו וכו', ואיך ימית איש הישראלי בידים בעלי־חיים בלי שום צורך רק לגמור חמד זמנו